

Erasmus Genootschap Gouda

De avonden worden muzikaal opgeluisterd door het koor
'Acht de Présence' en leerlingen van het Coornhert Gymnasium Gouda.
Alle belangstellenden zijn van harte welkom.

Locatie: Westhaven 33, Gouda
Tijd: 20.00 – 22.00 uur. Borrel na afloop.
Toegang: Gratis
Informatie: www.erasmusgouda.nl
Opgave: bestuur@erasmusgouda.nl

woensdag 27 januari
Erasmus: Leven & werk
door Aviva Boissevain

Erasmus heeft zoveel werken op zijn naam staan dat het voor buitenstaanders soms moeilijk kiezen is. Als belangrijkste werk beschouwde hij zelf zijn vertaling en commentaar op het Nieuwe Testament (1516). Onder het grote publiek is zijn satire De Lof der Zotheid (1509/1511) echter het bekendste. Wat maakt deze werken zo bijzonder? Welke werken schreef Erasmus nog meer? Hoe is de totstandkoming hiervan gerelateerd aan zijn levensloop? Deze avond biedt een korte inleiding op de achtergrond, ontstaansgeschiedenis en inhoud van de belangrijkste werken van Erasmus, met als doel de lezer zelfstandig een weg te laten vinden in het rijke aanbod. Geïnteresseerden kunnen als vervolg op deze inleiding deelnemen aan de Studiekring van het Erasmus Genootschap op iedere tweede woensdag van de maand.

Drs. Aviva Boissevain studeerde theologie te Amsterdam en Leiden. Zij is predikant te Amsterdam en werkt daarnaast als docent Klassieke Talen en Paleografie en als vertaler Postklassiek Latijn. Als voorzitter van het Erasmus Genootschap Gouda opent zij deze serie lezingen met een algemene inleiding op het leven en werk van Erasmus.

woensdag 3 maart
Erasmus & zijn Goudse jeugdvrienden
door Nico Habermehl

Erasmus is al op jonge leeftijd zeer gesteld op zijn vrienden. In Stein zijn dat Servaas Rogier en Willem Hermans. Met de iets oudere Cornelis Gerards heeft hij vooral schriftelijk contact. De briefwisseling met deze vrienden laat een nog jonge, kwetsbare Erasmus zien. Vooral uit de brieven aan Servaas spreekt een gevoelige aard, die vriendschap zoekt. Deze brieven zijn zo bijzonder omdat Erasmus zich later veel terughoudender opstelt. Het is niet onwaarschijnlijk dat de afwijzende reactie van Servaas op Erasmus' 'avances' aan deze terughoudendheid ten grondslag ligt. Interessant is dat Servaas, eenmaal prior, Erasmus in 1514 terugroept naar Stein. Dit tot groot ongenoegen van Erasmus, die weigert terug te keren. Om zijn weigering kracht bij te zetten, schetst Erasmus een wel zeer negatief beeld van het kloosterleven in Stein. Zijn meest vertrouwde vriend in Stein is Willem Hermans. Samen schrijven ze gedichten, die Erasmus in 1497 uitgeeft. Willem schrijft ook een boek over de oorlog tussen Gelderland en Holland. Cornelis Gerards heeft eveneens veel geschreven, zowel proza als gedichten. Zijn belangrijkste werk is *Batavia*, een onderzoek naar de ligging van het oude 'land van de Batavieren'. Deze vrienden van Erasmus en hun onderlinge relatie vormen het onderwerp van deze lezing.

Drs. Nico Habermehl is historicus en promoveerde aan de Universiteit Leiden op een biografie van marinebestuurder Joan Cornelis van der Hoop (1742-1825). Hij schreef over maritiem-historische onderwerpen en over het verleden van Gouda, Zwolle en Nieuwveen. Veel van zijn publicaties hebben het verleden van zijn woonplaats Gouda tot onderwerp. Zo publiceerde hij in de reeks van Open Monumentendag, de Tidinge, de Schatkamer en in de Stads geschiedenis van Gouda. In 2005 was hij betrokken bij de oprichting van het Erasmus Genootschap en leverde in het daaropvolgende jaar een bijdrage aan de *Tidinge*-special over Erasmus.

woensdag 31 maart
Erasmus & de Lof der Zotheid
door Aviva Boissevain

Aan deze vooravond van 1 april houdt het Erasmus Genootschap traditiegetrouw haar Lezing der Zotheid, die dit jaar preludeert op het 500-jarig bestaan van dit geschrift, 1511 – 2011. In aanwezigheid van Vrouwe Zotheid wordt ingegaan op enkele achtergronden. Voor wie schreef Erasmus zijn Lof? Tegen wie is zijn kritiek gericht? Welke toespelingen vallen erin te ontdekken? Welke retorische show geeft Erasmus hier ten beste en waarom? In welke traditie moeten we het lezen? Wat maakt dit werk zo geestig, diepzinnig en origineel? Voor geïnteresseerden start het Erasmus Genootschap in het najaar van 2010 een Studiekring rondom dit wereldberoemde 'niemendalletje'.

woensdag 28 april
Erasmus & Coornhert
Kraamvaders van de Goudse vrijzinnigheid
door Paul Abels

De in Amsterdam woonachtige Dirck Volckertszoon Coornhert was amper veertien jaar oud toen in het Zwitserse Basel de grote Desiderius Erasmus zijn laatste adem uitblies. Beide Nederlandse geleerden van formaat hebben elkaar waarschijnlijk nooit in levende lijve ontmoet. Toch moeten zij in de Goudse geschiedschrijving in één adem worden genoemd, omdat zij elk op hun eigen manier de grondslag hebben gelegd voor een wel zeer bijzonder geestelijk klimaat in deze Hollandse stad. Gouda ontwikkelde zich tussen 1520 en 1620 tot de kraamkamer van de vrijzinnigheid in de Nederlanden, waar het stadsbestuur tolerantie en vrijheid van geweten als principiële uitgangspunten van zijn beleid koesterde en uitdroeg. Tot op heden zijn de achtergronden, ideeën en activiteiten van Erasmus en Coornhert nooit helder aan elkaar gekoppeld. In deze lezing worden beide eigenzinnige geleerden met elkaar vergeleken en zal geprobeerd worden vast te stellen wat hun invloed is geweest op het Goudse denken en leven in de zestiende eeuw.

Dr. Paul H.A.M. Abels is historicus en promoveerde bij prof. dr. M.G. Spiertz op de maatschappelijke veranderingen die zich aan het eind van de 16de en het begin van de 17de eeuw voltrokken in Delft en de omringende dorpen als gevolg van de Reformatie. Abels is oprichter van de Vereniging voor Nederlandse Kerkgeschiedenis, auteur van tal van boeken en artikelen op het gebied van de kerkgeschiedenis en leverde een bijdrage aan de *Tidinge*-special van 2006 over Erasmus.

woensdag 26 mei
Erasmus & de Turken
door Maurits Tompot

Erasmus groeide uit van een Nederlands Augustijner monnik tot theoloog, pedagoog en Europees denker. Hij stond bekend als toonbeeld van tolerantie en was een pleitbezorger van de rede, verdraagzaamheid en pacifisme. De katholieke kerk werd echter dogmatischer, nadat Maarten Luther in 1517 met zijn provocerende stellingen de breuk inluidde tussen het katholicisme en protestantisme en het Ottomaanse rijk zich uitbreidde. In 1526 werd Hongarije onder de voet gelopen en drie jaar later sloeg een Turkse legermacht het beleg rond Wenen. In zijn brief *De Turkenkrijg* (vert. Ad. Donker, Rotterdam 2005) aan de Keulse jurist Jan Rinck, geeft Erasmus advies over hoe men de Turkse invasie in Europa moet stoppen. Zijn advies is niet zo vredelievend en tolerant als we van hem zouden verwachten. Is de tekst van Erasmus nog actueel? Hoe zou Erasmus denken over onze Turkse en Marokkaanse medelanders? Voeren wij deze avond een vredelievende Erasmiaanse discussie?

Maurits Tompot is koster van de Sint-Janskerk te Gouda, oprichter van het Erasmusgenootschap en houder van de Erasmuts wisseltrofee 2009 - 2010. Zijn onderzoek

naar de raadsels rondom het leven van Erasmus mondde uit in een boek *Het Geheim van Erasmus* (Zoetermeer 2006), waarover hij lezingen hield voor o.a. de Erasmus Foundation in Australië en waarvan binnenkort een Engelse vertaling verschijnt.